

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11C/4/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8111229726
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 06. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2012:8111229726.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v právnej veci žalobcu: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Piešťany, Teplická 7434/147, IČO: 36234176, p r o t i žalovanej: B. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom E., Ž. XX/XX, zastúpená JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, ul. Sovietskych hrdinov 163/66, za účasti vedľajšieho účastníka: Združenie na ochranu finančného spotrebiteľa OFS so sídlom Petzvalova 12, Nitra, IČO: 42205735, zastúpenému JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, ul. Sovietskych hrdinov 163/66, o zaplatenie 900,88 Eur a prísl. a o protižalobu žalovanej o vyslovenie neprijateľných zmluvných podmienok a o zaplatenie finančného zadostučinenia a prísl. takto

r o z h o d o l :

Súd žalobu z a m i e t a.

Protižalobu o vyslovenie neprijateľných zmluvných podmienok a o zaplatenie finančného zadostučinenia v y l u č u j e na samostatné konanie.

Žalobca je p o v i n n ý nahradiť žalovanej trovy konania na účet jej právneho zástupcu vo výške 247,54 Eur, v lehote 3 dní od jeho právoplatnosti.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca sa žalobou zo dňa 27.10.2011 domáhal voči žalovanej zaplatenia istiny vo výške 900,88 Eur a úrokov z omeškania 0,024% denne z uvedenej sumy od 23.1.2009 do zaplatenia. Nárok uplatnil na základe úverovej zmluvy uzavretej so žalovanou dňa 27.9.2007.

Žalovaná so žalobou nesúhlasila. Poukázala na množstvo neprijateľných zmluvných podmienok, v tomto smere podala aj protižalobu o vyslovenie ich neplatnosti a o zaplatenie finančného zadostučinenia vo výške 450 Eur. Žalobcovi vytýkala to, že vôbec neskúmal jej schopnosť splácať úver, keďže už v tom čase splácala iné úvery. Zdôraznila, že bola vo finančnej tiesni, predovšetkým kvôli dcére, ktorej musela uhrádzať školné na súkromnej škole, neskôr jej pribudli výdavky na jej svadbu, pričom jej mesačný príjem činil len okolo 200 Eur netto mesačne. Poukázala na to, že bola preto nútená brať úvery, aby nimi splácala predchádzajúce úvery. Vzniesla tiež námietku premičania.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, úverovou zmluvou zo dňa 27.9.2007 č. 3709217040, úverovými zmluvnými podmienkami, splátkovým kalendárom, listom o splatení úveru zo dňa 22.1.2009, správou Fakultnej nemocnice s poliklinikou v Prešove, úverovými zmluvami žalovanej zo dňa 4.1.2007, 8.11.2006, 28.1.2008, 8.9.2006, 30.3.2007, 12.12.2006, 3.3.2008, 28.9.2006, 3.9.2007, 25.6.2007, 7.1.2008, 29.9.2008, úverovými zmluvami z júna a z júla 2008, ako aj ďalším spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

Dňa 27.9.2007 žalovaná uzavrela so žalobcom úverovú zmluvu č. 3709217040 na úver vo výške 30.000,- Sk, ktorý sa zaviazala splatiť v 36 mesačných splátkach po 1.349,- Sk. Celkove teda mala žalobcovi zaplatiť 48.564,- Sk.

Do uzavretia predmetnej úverovej zmluvy žalovaná zobrala úver dňa 8.9.2006 od spoločnosti ESSOX SK s.r.o. 20.000,- Sk s povinnosťou vrátiť 35.208,- Sk v 36 mesačných splátkach po 978,- Sk. Dňa 28.9.2006 zobrala úver od Poštovej banky a.s. 80.000,- Sk s povinnosťou vrátiť 116.349,- Sk v 50 mesačných splátkach po 2.327,- Sk. Dňa 8.11.2006 uzavrela ďalšiu úverovú zmluvu so žalobcom na sumu 30.000,- Sk s povinnosťou vrátiť 46.764,- Sk v 36 splátkach po 1.299,- Sk. Dňa 12.12.2006 uzavrela žalovaná úverovú zmluvu so spoločnosťou GE MONEY na úver 32.000,- Sk za cenu 53.856,- Sk s povinnosťou vrátiť ho v 48 mesačných splátkach po 1.122,- Sk. Dňa 12.1.2007 opäť žalobca poskytuje žalovanej ďalší úver a to sumu 57.000,- Sk s povinnosťou vrátiť 85.380,- Sk v 60 mesačných splátkach po 1.423,- Sk. Ďalšia úverová zmluva bola uzavretá dňa 30.3.2007 so spoločnosťou ESSOX SK s.r.o. na sumu 50.000,- Sk s povinnosťou splatiť 87.168,- Sk v 48 mesačných splátkach po 1.816,- Sk. Dňa 25.6.2007 Poštová banka a.s. poskytuje žalovanej ďalší úver 60.000,- Sk s povinnosťou vrátiť 97.420,- Sk počas 60 mesiacov po 1814,- Sk. O osem dní na to nasleduje predmetný úver od žalobcu vo výške 30.000,- Sk s povinnosťou vrátiť 48.564,- Sk.

Dňa 3.9.2007 sa žalovaná zaviazala ďalšiemu veriteľovi Poštovej banke a.s. zaplatiť za úver 30.000,- Sk sumu 43.141,- Sk v 40 mesačných splátkach po 1.188,- Sk. Dňa 7.1.2008 spoločnosť Cofidis a.s. poskytuje žalovanej úver 40.000,- Sk s povinnosťou platiť mesačne 1.599,- Sk. V tom istom mesiaci a to dňa 28.1.2008 žalobca poskytuje žalovanej ďalší úver 100.000,- Sk s povinnosťou zaplatiť 171.060,- Sk v 60 mesačných splátkach po 2.851,- Sk. Dňa 3.3.2008 sa žalovaná zaväzuje zaplatiť spoločnosti GE MONEY a.s. za úver 145.000,- Sk sumu 226.584,- Sk mesačne po 3.147,- Sk. V júni 2008 poskytuje spoločnosť POHOTOVOŠŤ s.r.o. žalovanej úver 20.000,- Sk s povinnosťou zaplatiť 39.120,- Sk v 12 mesačných splátkach po 3.260,- Sk. V júli 2008 tá istá spoločnosť poskytuje žalovanej ďalší úver 10.000,- Sk, ktorý sa žalovaná zaviazala splatiť v 12 mesačných splátkach celkove 19.680,- Sk. Dňa 29.9.2008 poskytuje spoločnosť PROFI CREDIT Slovakia s.r.o. žalovanej úver 38.000,- Sk, ktorý sa žalovaná zaviazala uhrádzať v 26 mesačných splátkach po 2.778,- Sk, čím navyše sa zaviazala uhradiť 28.672,- Sk.

V priebehu jedného roka pred uzavretím spornej zmluvy (od 8.9.2006 do 27.9.2007) sa žalovaná zaviazala uhradiť bankovým aj nebankovým subjektom celkove sumu 522.145,- Sk a to bez úveru, ktorý je predmetom tohto sporu. V čase uzavretia predmetnej úverovej zmluvy teda mala dlh voči finančným spoločnostiam vo výške 522.145,- Sk. V priebehu ďalšieho roka po uzavretí predmetnej úverovej zmluvy (od 27.9.2007 do 29.9.2008) sa žalovaná zaviazala zaplatiť za úvery cenu vo výške 614.821,- Sk. Súd pritom nebral do úvahy úver od spoločnosti COFIDIS a.s., keďže zo zmluvy bolo problematické zistiť sumu, ktorú by mala žalovaná zaplatiť. Každopádne však splátky, ku ktorým sa žalovaná zaviazala, vysoko prevyšovali jej mesačný príjem, ktorý činil okolo 200 Eur netto. Žalovaná dojednávala úvery na to, aby mohla splácať predchádzajúce úvery. Potvrdzujú to aj veľmi krátke obdobia medzi jednotlivými úvermi, niekedy len pár dní. Žalobca teda poskytol žalovanej úver, pričom nebral ohľad na výdavky a celkové zadĺženie žalovanej. Tomu nasvedčuje aj formulárová úverová zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania, podľa ktorej sa žalobca sústredil len na čisté príjmy žalovanej a jej partnera. Pomery žalovanej pritom už v čase vzniku predmetnej zmluvy neumožňovali úver splatiť vzhľadom na jej stav zadĺženia z iných úverov a vzhľadom na jej nízky príjem. Navyše žalovaná je vo veku pred starobným dôchodkom a zo starobného dôchodku splatiť vyše milión korún v starej mene je problematické, ak nie nemožné. Žalovanej boli preukázateľne poskytnuté úvery, ktoré by musela splácať celý život a aj tak by neboli splatené. V čase uzavretia predmetnej zmluvy so žalobcom súčet splátok z úverov poskytnutých žalovanej presahoval výšku jej mzdy.

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrými mravom.

Podľa § 4 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (v znení účinnom od 1.7.2007) predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v

rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lesť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

Podľa názoru súdu postupoval žalobca s hrubou nedbanlivosťou, ak poskytol úver žalovanej bez náležitého posúdenia, či bude schopná úver splatiť. Na žalobcu totiž dopadá povinnosť odbornej starostlivosti, ktorou sa rozumie úroveň osobitnej schopnosti a starostlivosti, ktorú možno rozumne očakávať od predávajúceho pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi, zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti (§ 2 písm. u/ zákona č. 250/2007 Z.z.).

Poskytovanie úverov na finančnom trhu spotrebiteľom má svoje zásady. Nepochybne ide o osobitne chránené vzťahy (čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie „štáty zabezpečia ochranu hospodárskych záujmov spotrebiteľov“, čl. 38 Charty základných práv Európskej únie „politiky štátov zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľov“). Ak žalobca ako dodávateľ úverov pre spotrebiteľov poskytol žalovanej úver a náležite nezisťoval rozsah jej záväzkov a žalovaná pritom brala tzv. „úver na úver“, výkon jeho práv odporuje dobrým mravom. Poskytovať peniaze za odplatu osobám v tiesni, ktoré zjavne nedokážu úver splatiť, je v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti a je konaním v rozpore s dobrými mravmi. Postup žalobcu nemožno považovať za súladný s fundamentálnym hodnotovým poriadkom spoločnosti. Čoraz intenzívnejšie rezonujú kritiky obchodnej praxe nebankových inštitúcií a nie zriedkavo sa vyskytujú aj názory spotrebiteľov, že už nikdy nevstúpia do úverového vzťahu s nebankovou inštitúciou. Nezodpovedné úverovanie sa ojedinele končí aj ľudskými tragédiami a dražbami obydli, aj keď na začiatku úverovania spotrebiteľa išlo o úvery v nízkych sumách. Žalobca poskytol žalovanej úver, aj keď pomery žalovanej ho neumožňovali splácať, splácanie skorších úverov zo strany žalovanej bolo za cenu získania nových úverov. Žalovaná sa dostala do neriešiteľnej situácie s výrazným negatívnym dopadom na jej každodenný život. Spotrebiteľská zmluva pritom mala byť prostriedkom skvalitnenia jej života.

Obsah úverovej zmluvy potvrdzuje, že žalobca kládol dôraz na príjmovú zložku žalovanej. Žalobca musel pri požiadavke odbornej starostlivosti vedieť o potrebe poznať bonitu žalovanej, ale sa spoliehal, že svoje práva vymôže bez ohľadu na pomery žalovanej. Postup žalovanej možno síce označiť za rovnako nedbanlivý a ľahkovážny, ale kým sa žalovaná úvermi snažila riešiť svoje dlhy, platiť bankám a nebankovým subjektom a riešiť narastajúce zadlžovanie, čo je prirodzené, žalobca na druhej strane sledoval zisky napriek ťažkej až zúfalej životnej situácii žalovanej, čo je principiálne neprijateľné (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove 3Co 3/2011).

Z uvedených dôvodov súd preto vyhodnotil predmetnú úverovú zmluvu ako absolútne neplatnú v zmysle § 39 OZ a to pre rozpor so zákonom (s poukazom na vyššie uvedené zákonné ustanovenia zákona o ochrane spotrebiteľa), ale aj pre rozpor s dobrými mravmi. Zmluva je preto neplatná ex tunc (od začiatku).

Podľa § 457 OZ ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Žalobca by mal teda nárok len na vrátenie skutočne poskytnutého plnenia žalovanej, ktoré nebolo splatené, teda išlo by o rozdiel sumy 30.000,- Sk a úhrad žalovanej. Nárok by sa posúdil podľa ustanovení o vydaní bezdôvodného obohatenia § 451 a násl. OZ.

Podľa § 451 ods. 1 OZ kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 OZ bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Žalovaná však vzniesla námietku premlčania.

Podľa § 100 ods. 1 OZ právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101-110). Na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 107 ods. 1 OZ právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

Podľa § 107 ods. 2 OZ najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Objektívna premlčacia lehota nepochybne začala plynúť od poskytnutia úveru žalovanej, k čomu došlo 8.10.2007 a teda uplynula 8.10.2010. Žaloba však na súd bola podaná až 27.10.2011, teda po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty. Okamihom, od ktorého sa odvíja začiatok plynutia premlčacej doby je vznik zodpovednostného vzťahu z bezdôvodného obohatenia a to bez zreteľa na to, či oprávnený subjekt o svojom práve na vydanie plnenia bezdôvodného obohatenia vedel alebo nie (rozsudok Najvyššieho súdu ČR 33Odo 1136/06 zo dňa 11.12.2008).

Už len pre úplnosť súd poznamenáva, že súd sa nestotožnil s výškou pôvodnej pohľadávky žalobcu voči žalovanej podľa splátkového kalendára v sume 1.634,57 Eur. Do tejto sumy totiž žalobca započítal aj zmluvné pokuty v úhrnnej výške 258,17 Eur, aj keď absentovala písomná dohoda o zmluvnej pokute, ktorá je obligatórna s poukazom na § 544 ods. 2 OZ. Podľa § 40 ods. 1 OZ ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný.

Každý zmluva je ukončená podpismi jej účastníkov, čo znamená, že účastník svojim podpisom potvrdzuje uzavretie dohody s tým obsahom, ktorý sa nachádza nad jeho podpisom. V tomto konkrétnom prípade sa účastníci dohodli len na úverovej zmluve, ustanovenia o zmluvnej pokute sú uvedené mimo zmluvy, konkrétne v úverových podmienkach, a to je pre prijatie záveru o písomnej dohode účastníkov ohľadom zmluvnej pokuty nepostačujúce. Žalovaný nepodpísal úverové podmienky a preto nemožno z toho vyvodiť, že účastníci uzavreli písomnú dohodu o zmluvnej pokute.

Žalobca teda nesprávne platby žalovanej poukázal na úhradu zmluvných pokút, ktoré neexistovali, keďže nedošlo k platnej dohode o zmluvných pokutách a preto pohľadávka žalobcu bez pokút činila 1.376,40 Eur. Po odpočítaní platieb žalovanej vo výške 733,69 Eur, by dlh predstavoval sumu 642,71 Eur.

Úspešnej žalovanej v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. súd priznal aj náhradu trov konania predstavujúcich trovy právneho zastúpenia. Vykonané boli tri úkony právnej pomoci a to prevzatie a príprava zastúpenia, zastúpenie na pojednávaní dňa 25.5.2012 a dňa 13.6.2012. Tarifná odmena za jeden úkon právnej pomoci podľa § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v aktuálnom znení činí 51,45 Eur a pri úkone za účasť na pojednávaní 25.5.2012, kedy pojednávanie bolo odročené s poukazom na § 14 ods. 5 písm. b/ citovanej vyhlášky prislúcha len štvrtinová odmena, teda 12,86 Eur. K spomínaným úkonom právnej služby bol pripočítaný aj režijný paušál po 7,63 Eur a to podľa § 16 ods. 3 citovanej vyhlášky. Odmena advokáta tak predstavuje 138,65 Eur. Pripočítané boli však aj hotové výdavky predstavujúcich cestovné vlastným motorovým vozidlom Škoda Yeti, ktorého prevádzkovateľom je právny zástupca žalovanej. Nárok vyplýva z ustanovenia § 15 danej vyhlášky. Súd však priznal toto cestovné len v súvislosti s účasťou právneho zástupcu žalovanej na pojednávaní dňa 25.5.2012 a nie v súvislosti s účasťou na pojednávaní 13.6.2012, nakoľko na dané pojednávanie sa nedostavil osobne právny zástupca žalovanej ako prevádzkovateľ motorového vozidla, ale jeho koncipient a teda nebolo preukázané, žeby po užil dané motorové vozidlo na cestu do Prešova. Základná sadzba za jeden km jazdy podľa § 1 písm. b/ opatrenia č. 632/2008 Z.z. činí 0,183 Eur/km a náhrada za spotrebované pohonné hmoty je 0,09 Eur / km ($7,4 + 5,3 + 6,1 = 18,8/3 = 6,27\text{L}/100\text{ km}$) 0,063 L/km a pri cene nafty 1,449 Eur/L = 0,09 Eur/km. Pri ceste zo Svidníka do Prešova a späť, čo činí 120 km tak spolu základná náhrada za jeden km a náhrada za spotrebované pohonné hmoty predstavuje 33,60 Eur ($120 \times 0,28\text{ Eur}$), pričom právny zástupca si účtoval len jednu polovicu, čo je 16,80 Eur. Do trov právneho zastúpenia bola pripočítaná aj náhrada za premeškaný čas v súvislosti s účasťou právneho zástupcu na oboch pojednávaniach za 4 polhodiny 12,71 Eur s poukazom na § 17 ods. 1 citovanej vyhlášky, pričom v oboch prípadoch právny zástupca účtoval len jednu polovicu, čo predstavuje sumu 25,42 Eur. Úhrne tak trovy právneho zastúpenia predstavujú 206,29 Eur a k tomu bolo pripočítané aj 20%DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, čo činí 41,25 Eur.

Keďže výsledky doterajšieho dokazovania neumožňovali rozhodnúť o protižalobe žalovanej, súd túto protižalobu vylúčil na samostatné konanie s poukazom na § 112 ods. 2 O.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie okrem výroku o vylúčení protižaloby na samostatné konanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.